

ОБЛАСТЕН ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР -
СЛИВЕН

„Привличане на инвеститори и развитие чрез европейски средства“

Проект Областен информационен център Сливен № BG161PO002-3.3.02-0017-С0001 , финансиран от Оперативна програма „Техническа помощ“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Ползи от членството в ЕС

- Повишаване на политическата и икономическата стабилност
- Финансиране на реформите
- Повишаване на качеството на живот
- Достъп до европейските пазари
- Постигане на европейските стандарти
- Увеличаване на инвестициите и новите технологии

ПЧП-финансови модели

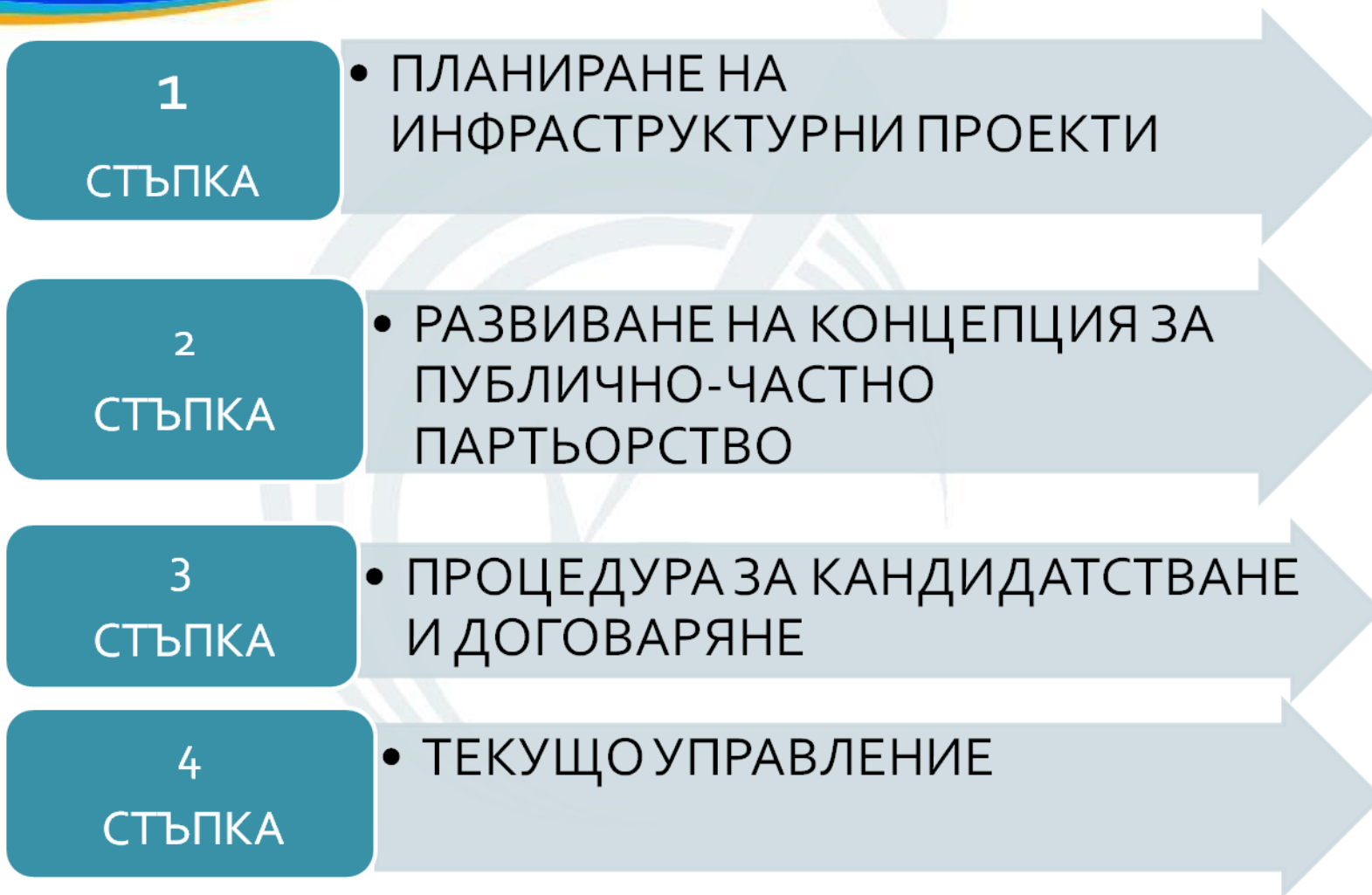
Структура на ИПЧ-дружество

Оценка на публичните инвестиции

- Търси се **оптимално разпределение** на ограничени ресурси в:
  - Обществения и частен сектор (финансови, човешки)
  - Алтернативни проекти
- Дава **представа** за:
  - Необходимостта
  - Размера на необходимите ресурси
  - Икономическия и социален ефект от проекта

СТЪПКИ НА АЛГОРИТЪМА

РАЗВИТИЕ НА КОНЦЕПЦИЯ НА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО

- РАМКОВИ УСЛОВИЯ
- ВЕРИФИКАЦИЯ НА ЦЕЛИТЕ
- ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ НА ПРОЕКТА
- ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ, ОПОРНИ ТОЧКИ
- ПЛАНИРАНЕ НА ПЕРСОНАЛА
- УПРАВЛЕНИЕ
- СТРУКТУРА НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО
- ФОРМИ НА УЧАСТИЕ
- КАЛКУЛИРАНЕ НА РАЗХОДИТЕ
- ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ
- СТРУКТУРА НА ФИНАНСИРАНЕТО
- НАБЛЮЕНИЕ/КОНТРОЛ
- ВЪТРЕШНО/ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ
- АПЛИКАЦИОННИ ДОКУМЕНТИ
- ДОГОВОРИ
- СПОРАЗУМЕНИЯ

ДЕЙНОСТ ОТ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС, ОБЕКТИ И СУБЕКТИ НА ПЧП

Дейност от обществен интерес е предоставянето или осигуряване на предоставянето на една или повече услуги от обществен интерес чрез финансиране, както и строителство, и/или управление, и/или поддържане на:

- 1. Обекти на техническата инфраструктура и на зелената система:**
  - а) в урбанизирани територии: паркинги, гаражи, обекти на градския транспорт, системи за наблюдение и сигурност, системи за улично осветление, зелени площи, паркове и градини;
  - б) извън урбанизирани територии: паркинги, гаражи, паркове и градини в отделни поземлени имоти;
- 2. Обекти на социалната инфраструктура:**
  - а) здравеопазване;
  - б) образование;
  - в) култура;
  - г) спорт, отдих и туризъм;
  - д) социално подпомагане, социални жилища и общежития;
  - е) изтърпяване на наказанието лишаване от свобода;
  - ж) осъществяване на административни дейности на публичните партньори.

ЦЕЛИ на регламентирането на правила за ПЧП на местно ниво:

- ✓ създаване на ясен регламент за реда и условията за участие на частни партньори в проекти в сферата на публичните услуги;
- ✓ по-добро управление на територията на общината;
- ✓ по-добро управление на частната публична собственост;
- ✓ осигуряване на по-добро качество на извършваните дейности и услуги;
- ✓ по-добро удовлетворяване на местните потребности при защита на частните интереси;
- ✓ активно участие на местната общност и местния бизнес при осъществяване на дейности в обществен интерес;
- ✓ създаване на условия за целенасочено и ефективно привличане на инвестиции – чужди или национални.

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКОВЕТЕ

- Какво може да се случи?
- Как може да се случи?
- Каква е вероятността да се случи?
- Какво ще последва ако се случи?

Първоначална ситуация

Общи интереси

ПЧП

Обединява всички интереси в коректна процедура за ситуация пчеля – пчелиш

Интереси

- Устойчиво регионално развитие
- Оптимално усвояване на европейски фондове

Но

- Конкуренция между регионите
- Конкуренция между компаниите
- Без разработване на проекти

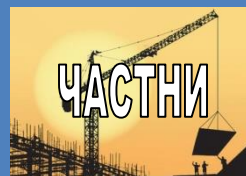

Интереси

- Бърза реализация
- По-добри услуги за гражданите
- Без дълг

Но

- Недостиг на средства
- Няма познание в областта на ПЧП
- Липсва подход на цялостния жизнен цикъл

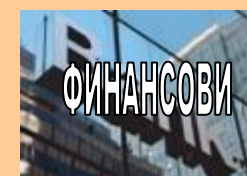

Интереси

- Нов бизнес
- Нови пазари
- Нови партньори
- Достъп до капитали

Но

- Без рискове
- Без партньори
- Без рисков капитал
- Липсва познание в областта на ПЧП

Интереси

- Дългосрочни инвестиции
- Сигурни инвестиции
- Инфраструктурата е нов вид актив
- Висока възвръщаемост

Но

- Търсене на обекти в експлоатация
- Без рискове

Оценка на инвестиционни проекти

- **Видове инвестиционни проекти в зависимост от степента на тяхната зависимост и обвързаност:**
  - ✓ **Независими проекти** (не могат да бъдат заменени от други)
  - ✓ **Взаимноизключващи се проекти** (финансират се 1 от заменените проекти)
  - ✓ **Алтернативни проекти** при наличието на бюджетни ограничения

Оценяване на ползите и разходите

Подходи при оценяването

- **Частни инвестиционни проекти**
  - ✓ Ясно дефинирани приходи и разходи на базата на пазарни цени
- **Инвестиционни проекти в обществения сектор**
  - ✓ Допълнителни странични ефекти съвместно с преките приходи и разходи
    - Заинтересованост на всички членове на обществото от осъществяването на даден проект
    - Засягане на различни групови и лични интереси
    - Нарушения в пазарното ценообразуване (монополни позиции на пазара, субсидиите, общодостъпните публични блага)
    - Косвено определяне на цените на общодостъпните публични блага (социологическа анкета)
    - Даване на приемлива стойност на непазарни неща като време и живот
    - Външни ефекти (напр. замърсявания на околната среда, шум)

Оценяване на ползите и разходите (2)

- Коригирани (скрити) цени при публични инвестиционни проекти
  - При субсидиране – отчитане чрез включване на субсидията в цената
  - При монопол – изваждане от продажната цена на монополната печалба
- Персонализиране на цените
(цена която всеки е готов да заплати)
- Даване на приемлива стойност на непазарни неща (време и живот на публични блага)

Видове външните ефекти при оценяване на ползите и разходите

- Посока на въздействие върху обществото
  - Позитивни
  - Негативни
- Природа на ефектите
  - Технологични (производство и потребление);
  - Парични (разходи по производството/ потреблението)
- Според мястото в продуктивния цикъл:
  - По време на производствения процес
  - По време на дистрибуцията
  - По време на потреблението

Риск и несигурност на инвестиционни проекти

- **Рискови инвестиции** – доходността не е известна с абсолютна сигурност
- **Очаквана доходност на инвестициите** – средна претеглена стойност на възможните доходности, взети с тяхната средна претеглена стойност за проявление
- **Вероятностно разпределение на резултатите** – статистически инструменти (ранг, стандартно отклонение, коефициент на вариацията, анализ на чувствителността)

Оценка на риска

- анализ на чувствителността (определяне на критични променливи, елиминиране на детерминирано зависими променливи, анализ на еластичността, избор на критични променливи, анализ на сценарии);
- предположение за разпределението на вероятността за всяка критична променлива;
- изчисление на разпределението на показателите за изпълнение (обикновено ФННС и ИННС);
- обсъждане на резултатите и приемливите нива на риск;
- обсъждане на начините за намаляване на риска.

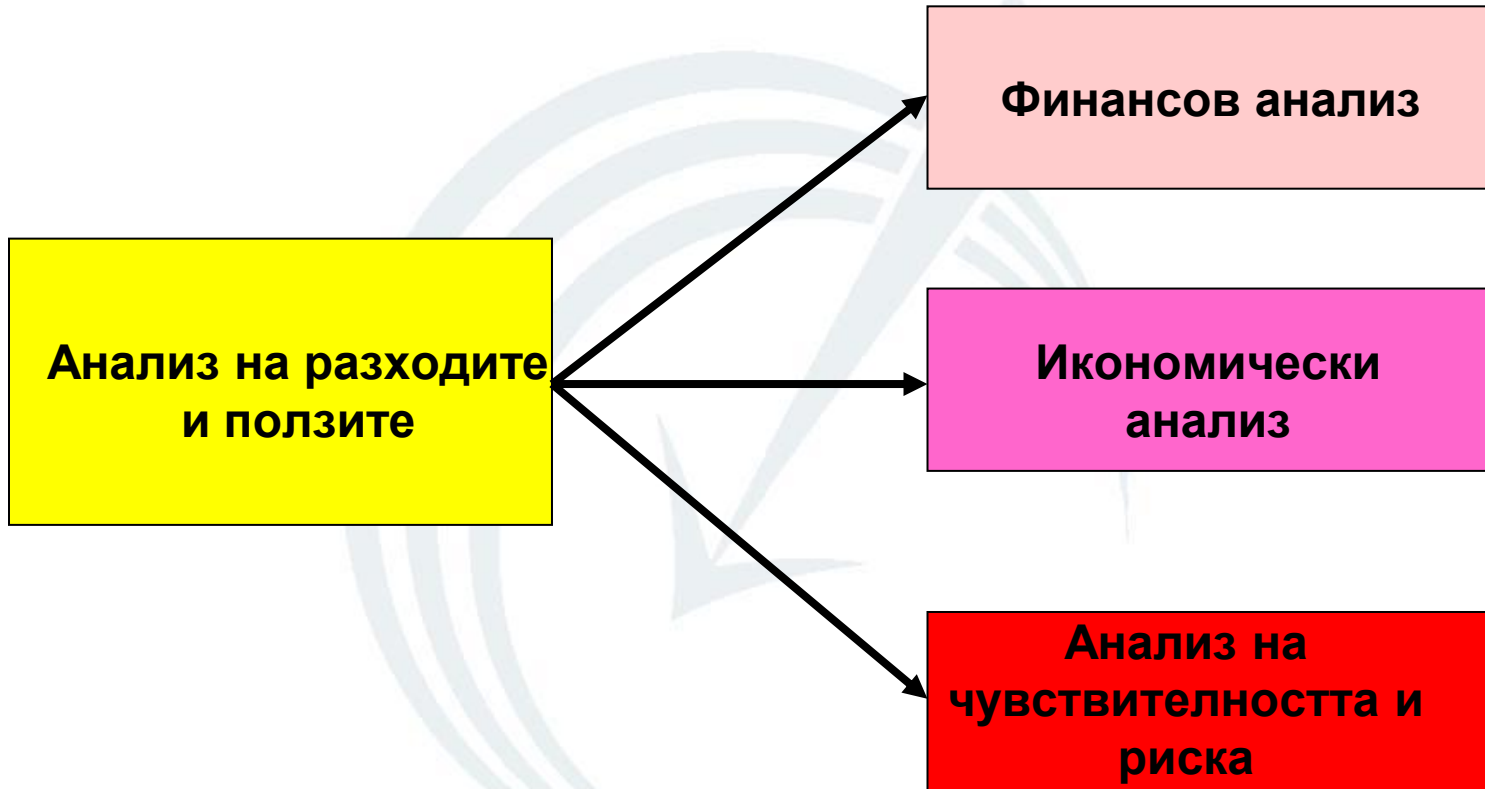
За да се планира управлението на собствеността е необходимо да се извърши:

- анализ и актуални данни за вида и състоянието на общинската собственост
- анализ на ефектите от решенията, свързани с управлението на собствеността
- установяване нуждите на местната общност от предоставяне на услуги
- оценка на качеството и обхвата на предоставяните услуги

Правилно управление на собствеността се постига чрез:

- изготвяне на пазарна оценка на имотите - източници на приходи и периодично актуализиране на оценките им с цел максимална доходност от тях;
- разработване и въвеждане на показатели за оценка на изпълнението при управлението на собствеността;
- разработване и въвеждане на система за самостоятелно генериране на финансова информация във вид и формат, подходящ за анализ;
- формиране на административен капацитет на общинско и районно ниво за събиране и анализ на финансова информация

Анализ на разходите и ползите

Предимства и ограничения на ПЧП

Предимства на ПЧП

- Ускорено изграждане на инфраструктура
- Ускорена реализация
- Намалени разходи за целия жизнен цикъл
- По-добро разпределение на риска
- По-добри стимули за добро изпълнение
- Подобро качество на услугите
- Генериране на допълнителни приходи
- Подобро публично управление

Ограничения на ПЧП

- Сложни структури и документи
- Процес, отнемащ повече време
- Увеличени разходи в началото на проекта
- Изисква значително внимание от ръководния състав
- Изборът на проект е от особена важност
- Методите на проектно управление е необходимо да се прецизират
- Трудно преодоляване на допуснати грешки
- изисква правна рамка

Предимства и недостатъци

Публичния партньор

↑↑ Привличане на финансов ресурс:

- при зачитане интересите на двете страни;
- без имуществени или банкови гаранции;
- при пълна прозрачност;

↑↑ Повишаване качеството на възложената работа или услугите

↑↑ Подпомагане на местния частен бизнес;

↑↑ Възможност за текущ контрол – директно или чрез местно НПО или гражданско сдружение;

↓↓ Сравнително дълъг период на договаряне;

↓↓ Сравнително не-голям брой кандидати;

↓↓ Трудно съгласуване в Управляващия орган/Общинския съвет;

Предимства и недостатъци (2)

Частния партньор

- ↑↑ Публичният партньор/Общината – надежден и перспективен партньор
- ↑↑ Стабилен източник на приход
- ↑↑ Широка платформа за сътрудничество
- ↑↑ Възможност за широки хоризонтални връзки между местния бизнес

- ↓↓ По-голяма прозрачност в отношенията
- ↓↓ По-ниска/контролирана норма на печалбата
- ↓↓ Контрол от:
  - страна на публичния партньор
  - независима организация – НПО, граждански сдружения

Процедура

- ⇒ Инициране на проекта – кой, как, защо
- ⇒ Инвестиционно намерение
- ⇒ Проучване за осъществимост/прединвестиционно проучване – тръжна процедура
- ⇒ Приемане от Експертен съвет на общината
- ⇒ Експрес-анализ – тръжна процедура
  - разработка на варианти – оптимистичен, песимистичен и реален
- ⇒ Обява за частен партньор, банка
- ⇒ Предварително споразумение – с кой, защо
- ⇒ Оптимизация на финансово-инвестиционния модел
- ⇒ Провеждане на състезателен диалог
- ⇒ Сключване на договор за учредяване на дружество за ПЧП

Публично-частно партньорство

Дефиниция

ПЧП е	ПЧП не е
<ul style="list-style-type: none"> ■ По-добро възлагане ■ Реформа на публичния сектор ■ По-добро стратегическо планиране ■ Изграждане и поддържане на добра инфраструктура ■ По-добри услуги за данъкоплатеца ■ Споделяне на рискове между най-подходящите страни ■ Съвместна работа на публичния и частния сектор	<ul style="list-style-type: none"> ■ Безплатна инфраструктура ■ Просто финансиране ■ Просто изграждане на инфраструктура ■ Просто ангажиране на частния сектор ■ Приватизация, концесии, възлагане или развитие на собствеността ■ Метод за превръщане на лош проект в добър

Публично-частно партньорство

Предимства и ограничения

Предимства на ПЧП	Ограничения на ПЧП
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ускорено изграждане на инфраструктура ▪ Ускорена реализация ▪ Намалени разходи за целия жизнен цикъл ▪ По-добро разпределение на риска ▪ По-добри стимули за добро изпълнение ▪ Подобро качество на услугите ▪ Генериране на допълнителни приходи ▪ Подобро публично управление	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Сложни структури и документи ▪ Процес, отнемащ повече време ▪ Увеличени разходи в началото на проекта ▪ Изисква значително внимание от ръководния състав ▪ Изборът на проект е от особена важност ▪ Методите на проектно управление е необходимо да се прецизират ▪ Трудно преодоляване на допуснати грешки ▪ изисква правна рамка

Първоначална ситуация

Дърво на проблемите

Първоначална ситуация

Дърво на целите

Реализация на ПЧП

- Използване на ПЧП като устойчива стратегия за регионално развитие
  - Прозрачно възлагане чрез конкурентен диалог
  - Подход на управление през целия жизнен цикъл
  - Проектно финансиране, базирано на прогнозните приходи от съоръжението
  - Договори за ПЧП с ясно разпределение на рисковете
- Европейска инициатива за ПЧП за частните страни
  - Специализация на съоръжението с подход, обхващащ целия жизнен цикъл
  - Стратегическо изграждане на консорциуми (обединения) за ПЧП
- Инициатива за генерален план за ПЧП за публичните страни
  - Реализация на инфраструктурата чрез прозрачно възлагане на ПЧП
  - Конкурентен диалог със стандартизирани пакети на възлагане (спецификации за резултатите, модели на паричните потоци, рисковата матрица, договори за ПЧП за различните типове съоръжения (обекти))

Публичният регистър на публично-частните партньорства обхваща:

- решенията за откриване на процедури за определяне на частен партньор;
- обявите за провеждане на процедура за определяне на частен партньор;
- решенията за определяне на частен партньор;
- финансово-икономическите анализи;
- сключените договори за ПЧП без данните, представляващи търговска или техническа тайна;
- информация за изпълнението на договорите за ПЧП на публичноправните организации;
- допълнителните споразумения за изменения или допълнения на сключените договори за ПЧП;
- решенията за прекратяване на договорите за ПЧП и т.н.